

exploatare a resurselor (munca și materiile prime) în „periferia” sistemului” (p.123). Ilie Bădescu integrează teoria eminesciană a păturii superpuse în teoriile mondialiste. Eminescu ar fi analizat legile genezei și menținerii păturii superpuse în contextul dizolvării imperiilor și de constituire a noilor „periferii” istorice. Astfel ar fi ajuns la concluzia că istoria nu evoluează normal în anumite cadre, recte cel răsăritean european, unde ar fi înțea o suburbanizare a istoriei, o periferializare a societăților. În sprijinul acestor ultime aserțiuni, exegetul nu citează texte eminesciene, așa cum procedează cu alte teze și idei, pentru că ele nu există *expresis verbis*. Eminescu a constatat situația României în conexiunea raporturilor intereuropene și, pe această bază, a încercat să explice fenomene românești. Este comparabilă, cel puțin pentru acea perioadă în care a scris poetul, situația din România cu cea din țări europene aflate încă sub dominație otomană sau habsburgică? Se înțelege că nu. Eminescu a plonjat în realitatea românească, surprinzându-i mecanismele de organizare și funcționare într-un context european traversat de contradicții, conflicte, decalaje și disfuncții.

Ilie Bădescu a argumentat convingător că Eminescu are un sistem sociologic original cu idei ce reverberază în actualitate. Dar cartea lui Bădescu are și o altă semnificație, poate cea mai importantă dintre cele multe câte le are: descrierea și argumentarea existenței unei gândiri sociologice în opera eminesciană, integrată organic în suita marilor sisteme sociologice. A contesta sau a minimaliza în continuare ideile sociologice eminesciene, eludând analiza înalt profesionistă a lui Ilie Bădescu, se poate face doar cu riscul descalificării științifice.

Constantin Schifirnei

DUMITRU OTOVESCU, *Sociologia culturii românești*, Craiova, Edit. Scrisul Românesc, 1992.

Cultura română ocupă un loc bine determinat în Europa. Sociologia culturii se înscrie între domeniile de valoare incontestabilă în cadrul culturii europene.

Scopul autorului lucrării pe care o prezentăm este precizat de la început, atunci când afirmă că „Lucrarea de față încearcă să ofere o imagine unitară asupra procesului de apariție și devenire a sociologiei culturii în spiritualitatea românească, conexiunile sociale și teoretice cu realizări similare din alte țări ale continentului, logica internă și structura tematică, problematica studiată și semnificațiile științifice ale teoriilor avansate de gânditorii noștri în perioada 1821-1944”.

Din lucrare aflăm că geneza sociologiei culturii în țara noastră este intim legată de constituirea sociologiei ca disciplină științifică.

Autorul consideră că audiența publică a sociologiei își are explicația în faptul că, datorită particularităților dezvoltării istorice a societății românești, la noi s-a menținut, perioade mai îndelungate de timp, un anumit decalaj între instituțiile moderne de guvernare și realitățile economice, sociale, politice și culturale concrete.

Incursiunea în teoria culturii românești este benefică și, în același timp, interesantă în economia lucrării.

Deseori se face referire fie la curente de gândire, fie la marii gânditori ai neamului românesc.

Apreciem deopotrivă ca utilă și interesantă afirmația conform căreia „atât în latura sa teoretică, fundamentală, cât și în cea empirică, descriptivă, cercetarea fenomenului cultural în perioada 1821-1918 a fost determinată, în esență, de nevoia soluționării unor cerințe obiective ale societății românești, legate de întărirea și afirmarea unitară a identității noastre spirituale, de progresul culturii naționale, astfel încât aceasta să atingă nivelul celor mai avansate culturi moderne din Europa”.

Autorul precizează faptul că una din trăsăturile distincte ale discursului sociologic în problemele culturii este caracterul său ambivalent, adică pe de o parte, tendința de autonomizare conceptuală și diferențiere internă, iar pe de altă parte, implicarea activă și sistematică în cercetarea empirică a fenomenelor, în dezbaterile stărilor și aspectelor economice, politice etc. ale societății românești – „periferiale” obiectului său intrinsec de studiu. Datorită acestui fapt este avansată ideea conform căreia concepțiile din domeniul sociologiei culturii au avut un rol angajant, politic și ideologic, în viața socială. În acest caz, poate că nu era lipsită de interes o incursiune paralelă în sociologia culturii pe de o parte și viața socială românească pe de altă parte.

Considerăm că o analiză comparată a acestor domenii, precum și o continuare a domeniului de analiză după 1944, în genul lucrării „*Sociologie românească contemporană*”, avându-i ca autori pe Ștefan Costea, Maria Larionescu și Ion Ungureanu, ar putea să aducă noi ipoteze și unele lămuriri pentru sociologia românească. De acest demers științific ar beneficia atât tineretul românesc – în special, cât și străinii care – sperăm – că se vor apropia mai mult – în viitor – de această știință, pentru a putea pătrunde în sferile creației culturii românești.

Geneza sociologiei românești, deci inclusiv a sociologiei culturii, are un caracter complex, bine determinat care-i conferă un loc aparte în cultura română. Operele autorilor citați vin să demonstreze valoarea incontestabilă a demersurilor științifice întreprinse și să dovedească temeinicia discursurilor teoretice. De fapt autorul precizează că se poate aprecia, atât istoric, cât și valoric, că premisele constituirii sociologiei culturii în România trebuie căutate în epoca modernă a dezvoltării societății noastre.

Acumulările înregistrate în domeniul sociologiei culturii românești au avut o frecvență considerabilă în perioada 1918-1944.

Autorul este de părere că specificitatea sociologiei culturii românești ne dezvăluie existența anumitor serii constitutive de teme, preocupări și concepții specifice, care îi conferă o continuitate și o dinamică proprie.

Domeniile la care autorul face referință și dezvoltă o serie de analize, cuprind serii bibliografice impresionante pentru orice analist în materie.

Analiza sociologiei culturii românești are menirea de a conduce spre formarea unei conștiințe profesionale care să precizeze clar atât pozițiile teoretico-metodologice, cât și abordarea unor noi modalități de investigație științifică a societății românești.

Lucrarea elaborată de sociologul Dumitru Otovescu are și un caracter informativ de valoare incontestabilă, reprezentând un material documentar de referință pentru evoluția sociologiei românești, util studenților la sociologie, și nu numai lor. Este interesant faptul că cititorii pot găsi în lucrări românești puncte de vedere care se apropie de viziunea lor, precum și probleme teoretice cărora pot să le confere o altă semnificație.

I. Cernescu